

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Семенка Бориса Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 21 розділу Х „Перехідні положення“ Земельного кодексу України

Київ
8 жовтня 2025 року
№ 166-2(I)/2025

Справа № 3-138/2025(270/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни – головуючого, доповідача,
Барабаша Юрія Григоровича,
Совгирі Ольги Володимирівни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Семенка Бориса Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 21 розділу Х „Перехідні положення“ Земельного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Гришук О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Семенко Б.М. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність статті 8, частинам першій, другій, четвертій статті 13, статті 14, частинам першій, другій, четвертій статті 41, статті 55 Конституції України (конституційність) пункт 21 розділу Х „Перехідні положення“ Земельного кодексу України (далі – Кодекс).

Пунктом 21 розділу Х „Прикінцеві та перехідні положення“ Кодексу визначено таке: «Установити, що з дня набрання чинності Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні“ землі колективних сільськогосподарських підприємств, що припинені (крім земельних ділянок, які на день набрання чинності зазначеним Законом перебували у приватній власності), вважаються власністю територіальних громад, на території яких вони розташовані. Зазначений Закон є підставою для державної реєстрації права комунальної власності на земельні ділянки, сформовані за рахунок земель, які в силу зазначеного Закону переходять до комунальної власності».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів убачається таке.

Семенко Б.М. та сільськогосподарський виробничий кооператив „Перемога“ (далі – СГБК „Перемога“) 24 січня 2024 року уклали договір купівлі-продажу земельної ділянки площею 40,248 га з цільовим призначенням „для іншого сільськогосподарського призначення“, посвідчений приватним нотаріусом Вишгородського районного нотаріального округу Київської області Біланом Є.Г.

У березні 2024 року керівник Вишгородської окружної прокуратури Київської області в інтересах держави в особі Іванківської селищної ради Вишгородського району Київської області звернувся до Іванківського районного суду Київської області із позовною заявою до Семенка Б.М., третя особа СГБК „Перемога“, про витребування земельної ділянки із чужого незаконного володіння.

Іванківський районний суд Київської області ухвалою від 20 березня 2024 року у справі № 366/752/24 відкрив провадження. Під час розгляду справи суд встановив, що земля, яку придбав Семенко Б.М., раніше належала колгоспу

„Перемога“, який неодноразово змінював свою організаційно-правову форму, а також те, що 22 липня 2019 року державний реєстратор виконавчого комітету Березанської міської ради Київської області прийняв рішення про державну реєстрацію права приватної власності на земельну ділянку площею 40,248 га з цільовим призначенням для іншого сільськогосподарського призначення за СГВК „Перемога“. Підставою для проведення вказаної реєстраційної дії став державний акт на право колективної власності на землю серії КВ, виданий 27 травня 1996 року Дослідному господарству „Перемога“, на земельну ділянку площею 2543,5 га.

Іванківський районний суд Київської області рішенням від 10 квітня 2024 року у задоволенні позову відмовив повністю.

Київський апеляційний суд постановою від 18 грудня 2024 року апеляційну скаргу керівника Київської обласної прокуратури задовольнив, а рішення суду першої інстанції – скасував. Апеляційний суд зазначив, що реєстрація права приватної власності на земельну ділянку за СГВК „Перемога“ є незаконною; самовільне збільшення земельної ділянки за рахунок державних земель є суттєвим порушенням права державної власності; набута земельна ділянка підлягає витребуванню з чужого незаконного володіння на користь держави в особі Іванківської селищної ради.

Указане рішення суду апеляційної інстанції Семенко Б.М. оскаржив до суду касаційної інстанції. Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду постановою від 7 травня 2025 року касаційну скаргу залишив без задоволення, постанову Київського апеляційного суду від 18 грудня 2024 року – без змін.

Автор клопотання вважає, що пункт 21 розділу Х „Перехідні положення“ Кодексу є неконституційним, оскільки не відповідає критерію якості закону та є таким, що порушує принцип юридичної визначеності і передбачуваності закону. Також Семенко Б.М. твердить, що суди у його справі застосували положення законів у спосіб, що не передбачений Конституцією України, тим самим поширили на нього обов’язки, які не визначені Конституцією України та жодним

нормативним актом, що є безпосереднім порушенням статті 57 Конституції України.

На підтвердження своєї позиції Семенко Б.М. посилається на окремі положення Конституції України, Кодексу, Цивільного кодексу України, закони України, Доповідь про правовладдя Європейської Комісії „За демократію через право“ (Венеційська Комісія), ухвалену на її 86-му пленарному засіданні 25–26 березня 2011 року [CDL-AD(2011)003rev], рішення Конституційного Суду України, а також на судові рішення у його справі.

3. Розв’язуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб’єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб’єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.1. Аналіз змісту конституційної скарги дає підстави для висновку, що, твердячи про невідповідність Конституції України пункту 21 розділу Х „Перехідні положення“ Кодексу, Семенко Б.М. наводить особисте бачення процесу формування колективних сільськогосподарських підприємств в Україні та вважає, що оспорювані ним положення Кодексу суперечать статті 150

Кодексу. Проте доводи конституційної скарги щодо неузгодженості між собою положень Кодексу не можна вважати належним обґрунтуванням, оскільки розгляд питань щодо невідповідності положень одних законів положенням інших не належить до повноважень Конституційного Суду України.

3.2. Автор клопотання у конституційній скарзі не навів аргументів щодо невідповідності Конституції України пункту 21 розділу Х „Перехідні положення“ Кодексу, а фактично висловив незгоду із судовими рішеннями у його справі, що не є обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваних положень Кодексу в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу не дотримав вимог частини першої, пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Семенка Бориса Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 21 розділу Х „Перехідні положення“ Земельного кодексу України на підставі пункту 4 статті 62

Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**